

Poglejte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. Skušajte imeti naročnino vedno vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

NA NEKAJ VEČ KOT
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA
SVOJ DOM (izvzemli sobot,
nedelj in praznikov).
:: Čitajte, kar Vas zanima !!

Telephone: CHelsea 3-1242

Reprinted as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 91 — Štev. 91

NEW YORK, THURSDAY, MAY 8, 1941 — ČETRTEK, 8. MAJA, 1941

Volume XLIX. — Letnik XLIX.

ODLOČILNI ČASI ZA AMERIKO

Kako daleč bo šla Amerika s svojo pomočjo Angliji?

POSLOVNA ZBORNICA JE DALA PREDSEDNIKU PRAVICO ZASEČI TUJE LADJE

Včeraj se je v poslanski zbornici v Washingtonu vnela ostra debata glede govora vojne tajnika Henryja Stimsona, ki je prejšnji dan v svojem govoru po radio zagovarjal potrebo, da ameriške bojne ladje spremljajo ladje, ki vozijo vojni material iz Amerike v Anglijo. Vsi ugovori pa niso zalegli in zbornica je s 266 glasovi proti 120 sprejela predlog, ki daje predsedniku oblast zaseči vse tuje ladje, ki se nahajajo v ameriških vodah.

Ako sprejme tudi senatna zbornica to predlogo in vladni voditelji so uverjeni, da jo bo, tedaj bo mogel predsednik zaseči okoli 1.000.000 ton tujih parnikov ter bo z ameriški ladji, katere je predsednik naročil mornariški komisiji zbrati, na razpolago skoro dva milijona ton parnikov, ki bodo vozili Angliji pomoč in ji pomagali k zmagi.

Malo pred končnim glasovanjem je zbornica z 220 glasovi proti 160 odklonila predlogo, po kateri predsedniku ne bi bilo dovoljeno vporabljanje v vojaške namene ali pa izročiti Angliji 26 italijanskih in dva nemška parnika, katere je vlada sprejela "v svoje varstvo."

Poslanec Short nasproten predlogi

Republikanski poslanec iz države Missouri je posvaril zbornico, da Rooseveltova vlada vdarja na vojni boben.

"Svarim," je rekel, "da vsi, ki ljubite mir, in vsa Amerika delate z vso vmo na to, da bo ostala dežela izven vojne. Preplavite kongres s pozivi, da ostanemo izven evropske moritve."

O vojnem tajniku Stimpsonu in senatorju Pepperju, ki sta zagovarjala konvoj za parnike, ki prevažajo vojni material v Anglijo, je rekel:

"Vse svoje sile zastavljata, da potisneta Ameriko v vojno. Predsednik Roosevelt se jih

WM. GREEN JE KRCNIL JOHN L. LEWISA

Predsednik Ameriške delavske federacije se povsem strinja s Knudsenom in Hillmanom. — Zaslišanja pred obramb. posredoval. uradom.

William S. Knudsen, ravnatelj produkcijske uprave je nujno pozval tovarne, ki izdelujejo strojno orodje, naj pospešijo produkcijo. Njegov tovariš Sidney Hillman je odpotoval v New York, kjer bo skušal dobiti sredstva za naglo izvežbanje delavcev, ki bodo vršili odgovorna dela v vojni industriji.

William Green je v imenu Ameriške delavske federacije obljubil najtesnejše sodelovanje pri izvedbi narodnega obrambnega programa.

Green je govoril delegatom državne Delavske federacije v Harrisburgu, Pa., ter dejal, da je bil skoro prisiljen dati tozadevno obljubo, kajti John L. Lewis, načelnik United Mine Workers in bivši predsednik CIO, je bil izjavil, da se vlada ne sme nadati od delavstva prevelikega sodelovanja, ker neče dati delavcem odločilne besede v svojih važnih uradih.

V Washingtonu se pred obrambnim posredovalnim uradom nadaljujejo zaslišanja glede delavskega spora pri Minneapolis-Honeywell Co., ki ima aretilerijska naročila v znesku dveh milijonov dolarjev. Električarji, člani CIO, so zapretili s stavko.

poslužuje za svoje orodje, toda predsednik, ki je obljubil, da bo skrbel, da dežela ne bo šla v vojno, ima sedaj mnogo težav, da bi privlekel ameriško javnost k sebi."

K sprejeti predlogi glede zaplenjenih parnikov je bil tudi sprejet dodatek, da se naj odkloni za zaplenjene parnike zaračuna za vojni dolg, ki ga evropske države niso plačale. Vladni voditelji pa bodo skušali v senatu ta dodatek poraziti.

KONGRES JE BAJE PROTI VOJNI

Ce bi bilo treba v sedanjem času glasovati o vojni napovedi, bi večina kongresnikov glasovala proti. — Upati je, da bo predsednik možbeseda.

Demokratski kongresnik iz Mississippa je izjavil v poslanski zbornici, da bi kongres ne glasoval za napoved vojne, če bi mu bila v sedanjem času predložena tozadevna predloga.

V svojem govoru je Rankin podpiral vnanjo politiko predsednika Roosevelta ter izvajal med drugim:

— Ljudje, ki dolže predsednika, da namerava nas pahniti v vojno, najbrže pozabljajo njegovo svečano obljubo, da ne bo noben Amerikanez porian na kakšno tuje bojišče. Predsednik se je doslej trdno

držal svoje obljube in sem prepričan, da bo tudi v bodoče možbeseda. V Ameriki so pa tudi ljudje, ki predsedniku niso bili nikdar naklonjeni in so jezni nanj, ker nas ne zaplete v vojno.

— Predsednik se drži odločeno politike "lend-lease" postave in nima pri tem nobenih zahrbtnih namenov.

— Zaenkrat se še ni bati, da bi bil predložen kongresu predlog glede vojne napovedi. Toda če bi mu bil predložen, bi bil gladko poražen.

Istočasno so posredovalni uradniki delavskega departamenta konference z zastopniki ennsylvania Greyhound Lines in zastopniki unije, čije 1400 članov je zastrajkalo. Konferenca je bila odgodena, ne da bi bil dosežen kakšen uspeh.

Pred okrajnim uradom za delavske odnose je pričel Thomas de Fabrizio, bivši uslužbenec montažnega oddelka Ford Motor Company v Edgewater, N. J., da je bil takoj, ko se je pridružil United Automobile Workers (CIO), po osemnajstletnem službovanju odpuščen.

Fabrizio je eden izmed 26 bivših Fordovih delavcev, ki so zaradi unijskega vdejstvovanja izgubili delo.

Fordov uradnik Ralph White je baje rekel Fabrizioju, da bo takoj sprejet nazaj, če mu razodene skrivnosti unije.

— Ker sem mu rekel, da tega pod nobenim pogojem ne storim, — je pričel Fabrizio, — je skomignil z rameni in zamrmral: — Če je tako, pa tudi dobro. Misel, da bi še kdaj delal pri Fordu, si pa kar iz glave izbiji.

Taylorjev tajnik pri papežu

Harolda H. Tittmana, Jr., tajnika Myrona C. Taylorja, osebnega Rooseveltovega zastopnika pri Vatikanu, je sprejel v avdienci papež Pij. Papež se je posebno zanimal za Taylorjevo zdravstveno stanje.

Dividende pri G. M.

Ravnateljski svet General Motors je naznanil, da bodo znašale letošnje dividende dolar pri vsaki akciji. Lani so znašale samo 75 centov.

Dividende bodo izplačane 12. junija. Delničarji bodo dobili približno 43 milijonov dolarjev.

Sin paragvajskega predsednika v Zdr. državah

Iz Asuncion so odpeljali z letalom v Združene države 6-letnega sina paragvajskega predsednika Moriniga.

Otrok ima paralizo in se bo zdravil v zdravilišču Warm Springs, Ga.

Hči japonskega cesarja se bo poročila

Princesa Šegeo, petnajstletna hči japonskega cesarja Hirohita, se bo poročila z armadnim poročnikom princem Moritira Kuni, starim 25 let.

Stalin -- ministrski predsednik

Vjačeslav M. Molotov, ki je bil ob istem času predsednik ljudskih komisarjev (ministrski predsednik) in vnanji komisar, se je prostovoljno odpovedal predsedništvu, obdržal pa je mesto vnanjega komisarja.

Mesto predsednika ljudskih komisarjev je prevzel Josip Stalin, ki je star 62 let in je doslej opravljal samo službe tajnika komunistične stranke. Ko je sedaj še prevzel mesto

predsednika ljudskih komisarjev, ima v svojih rokah isto obsežno oblast, kot jo je imel nekoč Vladimir Iljič Ljening, ki je umrl leta 1924.

Poleg tega, da je Molotov vnanji komisar, je tudi obeneben podpredsednik ljudskih komisarjev.

Četudi je to važna izprememba, je rečeno, da sovjetska zunanja politika sovjetske Rusije ne bo izpremenjena.

KONVENCIJA AM. TRGOVSKE ZBORNICE

Pred zaključkom konvencije je bil izvoljen predsednika Zbornice Albert W. Hawkes. — Vsakovrstne omejitve so neobhodno potrebne.

Na konvenciji Ameriške trgovske zbornice (United States Chamber of Commerce) v Washingtonu je bil izvoljen za predsednika 62letni Albert W. Hawkes, predsednik Congoleum Naira Inc., v Kearny, N. J.

V uradu bo dvanajst mesecev.

V svojem sprejemnem govoru je rekel, da je naloga ameriške demokracije dokazati svetu, da se zamore brani proti sistemu diktatorstev. V ta namen je treba seveda največjih uspehov v pogledu oboroževanja.

V posebni resoluciji je pozvala trgovska zbornica vse komode delavske voditelje in delodajalce, naj proglase nekakšen stavkovni moratorij, ki bo preprečil motnje v vojni industriji. Osebe, ki bi prekršile tozadevne določbe, naj bi bile strogo kaznovane.

Novi predsednik Hawkes že od nekdaj zagovarja idejo, naj bi se rešili vsi spori med delavci in delodajalci potom prostovoljnega sodelovanja.

Pred trgovsko zbornico je

govoril tudi Merriner S. Eccles, predsednik zveznega rezervnega urada. Dejal je, da se javnosti zaradi obrambnega programa ni treba omejevat pri nakupih, kajti Amerika bo poleg vojnega materiala vedno producirala dovolj potrebščin za vsakdanjo porabo.

Eccles je pa določno nastopil proti tistim privatnikom, ki so že začeli kupičiti vsakdanje potrebščine, posebno pa živila. To izjavja po njegovem mnenju na gospodarstvo zelo slab vpliv. Ljudje naj sproti kupujejo za potrebo, kajti le na ta način jim bo mogoče preprečiti inflacijo.

Ameriška trgovska zbornica poroča, da je v deželi nad 18.000 tovarni, ki bi bile pripravljene izdelovati naročila za narodni obrambni program. Tozadevno poročilo bo predloženo produkcijskemu uradu. Ze zdaj je splošno v navadi, da dajejo velike tovarne subkontrakte manjšim tovarnam, da imajo tudi delavci, zaposleni pri manjših podjetjih, priliko za boljši zaslužek.

Pomanjkanje mesa v Italiji

Dozdaj so smeli v italijanskih restavracijah tri dni na teden prodajati meso, zana-prej bo pa mogoče dobiti v javnih lokalih le dva dni na teden mesne jedi.

V poljskem ozemlju, ki so ga okupirali Nemci, ni več nepsov in ne mačk. Prebivalci se zatekajo k zadnjim sredstvom, da si napolnijo želodce.

U. S. STEEL PRODUCIRA VEČ JEKLA NEGO NEMCIJA

Sedanja prosperiteta je le začasen pojav. — Predsednik J. S. Olds je primerjal razmere leta 1919 z današnjimi. — Zdravstveno stanje prejšnjega predsednika Taylorja.

V Hoboken, N. J., se vrši letna konvencija United States Steel Corporation. Njen predsednik Irvin S. Olds je imel zelo značilen govor, v katerem je pozival javnost, naj se z ozirom na sedanjo prosperiteto ne vdaja prevelikemu upanju.

Ne smemo pozabiti, — je rekel, — da je sedanja prosperiteta le začasna. Svoj izvor ima v evropski vojni ter v ameriškem oboroževanju, ki je zavzelo naravnost ogromen obseg. Vojna povzroča težke motnje in draginjo. Na vse to mora biti ameriški narod pripravljen.

Olds je v svojem govoru primerjal razmere leta 1929 z razmerami lanskega leta. Povedal je, da je imela United States Steel Corporation leta 1929 skupnih dohodkov 1094 milijonov dolarjev. Za dividende, meze in plače je bilo na razpolago 618 milijonov dolarjev. Davki so znašali 55 milijonov.

Lani so znašali dohodki 1081 milijonov dolarjev. Od te vsote je šlo 541 milijonov dolar-

jev za dividende, plače in meze. Davki so znašali 85 milijonov dolarjev.

United States Steel, največje ameriško jeklarsko podjetje, producira več jekla kot so ga producirale pred vojno Anglija, Francija in Belgija. Korporacija gradi sedaj tudi krikarke, rušilce, trgovske ladje in tankerje. Ogromne pošiljke odhajajo v Anglijo in v Kanado.

Nadve značilna je ugotovitev predsednika Oldsa, da producira United States Steel Corporation več jekla kot ga producirajo vse nemške jeklarne skupaj.

Na zborovanju je bilo tudi pojasnjeno, da se bivšemu predsedniku korporacije, Myronu C. Taylorju, obrača zdravstveno stanje na bolje. Kot znano, je imenoval predsednik Roosevelt Taylorja za svojega osebnega zastopnika pri Vatikanu. V Rimu je nenadoma zbolel in je moral biti operiran, nakar so ga prepeljali v Združene države.

AMERIŠKA ARMADA — NAJBOLJŠA NA SVETU

Tega mnenja je že vsaj mornariški tajnik, ki je resno dostavil, da preti Združenim državam zdaj dosti večja nevarnost kot jim je pretila leta 1917.

Mornariški tajnik col. Fr. Knox si je ogledal 44. divizijo, ki je nastanjena v Fort Dix v državi New Jersey.

Pri tej priliki je imel pomemben govor, v katerem je rekel, da bodo Združene države v teku treh mesecev producirale več orožja in municije kot katerakoli druga dežela na svetu z Nemčijo vred.

Glede 44. divizije je dejal: Ta divizija je opremljena s približno 50 odstotno motorizirano opremo, v najkrajšem času bo pa povsem motorizirana. Z motorizirano opremo zamore vsak dan za šestdeset milj napredovati.

— Naša armada je pripravljena za vojno 1941—42 ter je povsem prilagojena sedanjim razmeram. Naša armada se bo lahko kosala z vsako drugo armado na svetu.

Bogatinka si ni privoščila jedi

V veži neke hiše na Lexington Ave., v New Yorku so našli sivolaso, slabo oblečeno žensko ter jo odvedli v Metropolitan Hospital. Ker že več dni ni jedla, je tako oslabela, da se ni mogla držati na nogah. Pri nji so dobili bančne knjižice, iz katerih je razvidno, da ima v raznih bankah naloženih nad dvajset tisoč dolarjev.

Pravi, da se piše Delia Howard in da je stara 65 let. Rojena je bila na Irskem, v tej

V družbi častnikov je pozneje obujal tajnik Knox spomine na leto 1917.

— Takrat sem bil pridelen, je rekel, 78. diviziji. Sredi noči je dospelo v Fort Dix povelje, da se moramo pripraviti na odhod. Vkreali smo se na transportni parnik in se odpeljali proti Franciji.

— Takrat smo šli v vojno zavežajoč se dejstva, da so v nevarnosti vse stvari, ki so nam drage, da so v nevarnosti naše naprave in naš način življenja. Tisto nevarnost smo takrat uspešno premagali. Danes nam pa preti druga, dosti večja nevarnost. To je nevarnost barbarizma, ki skuša uničiti ves civilizirani svet. V tem resnem času imamo gotove odgovornosti, katerim se ne smemo odreči.

Pomanjkanje izvežbanih delavcev

Zastopniki National Association of Manufacturers, ki zbirajo v Denveru, Colo., pravijo, da bi bilo mogoče predsednikov predlog glede 24-urnega delovnika in 7 dnevnega delovnega tedna vresničiti edino pod pogojem, če bi izvežbani delavci delali overtime. V nasprotnem slučaju je pa predlog neizvedljiv.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovene Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lupsha, Sec. — Place of business of the
corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

48th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.
Subscription Yearly \$6.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$6.—; na pol leta \$3.—;
na štiri leta \$1.50.— Za New York na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.
Za inosemito na celo leto \$7.—; na pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 2-1242

STAVKE V PREMGOVNI INDUSTRIJI

Če pravijo vodilni uradniki premogovne industrije, da bi nastala v deželi resna zmeda, če bi se stavka premogarjev še za teden dni zavlekla, ter če častniki vojnega in mornariškega departamenta neovrgljivo dokažejo, da izvaja stavka poguben vpliv na narodni obrambni program, je treba storiti v tem pogledu nekaj radikalnega.

Zvezna vlada je z železno roko posegla vmes ter dne 1. maja končala mesec dni trajajočo stavko kopačev melkega premoga.

Navzile turbinam, ki proizvajajo električno silo, je premog še vedno najvažnejše narodno kurivo, tako za dom kot tudi za tovarne.

Zastoj v industriji premoga ogroža narodno dobrobit in povzroča usodne motnje v vsakdanjem življenju.

Rovi melkega premoga so v osemindvajsetih ameriških državah, in pri kopanju je zaposlenih nad 400 tisoč majnerjev. Letna proizvodnja melkega premoga znaša približno 500 milijonov ton, in 70 odstotkov te skupne proizvodnje ga pride iz osmih držav, znanih pod imenom "apalaško okrožje."

Organizacija United Mine Workers je bila ustanovljena leta 1890, in izza tistega časa si nenehoma prizadeva izenačiti mezde vseh premogarjev, kar pa ni tako enostavna stvar kot bi človek na prvi pogled domneval.

Lastniki rogov po južnih državah imajo na razpolago precej dobre argumente. Pravijo, da južni rovi niso tako bogati kakor severni in da je prevažanje premoga na velike razdalje razmeroma drago. Ker mora biti cena premoga enotna, dokazujejo južni operatorji, da pod nobenim pogojem ne morejo svojim delavcem toliko plačati kot jim plačajo njihovi severni tovariši.

Pogodba, ki je potekla 31. marca, je še vedno določila razliko v plačah. Kopači melkega premoga v severnih državah so dobivali po šest dolarjev na dan, kopači v južnih državah pa po pet dolarjev šestdeset centov.

John L. Lewis se je pojavil z zahtevno: — Premogariji, bodisi v severnih, bodisi v južnih državah, morajo biti enako plačani in sicer po sedem dolarjev na dan.

Severni operatorji so po dolgotrajnem obnavljanju ugodili Lewisovi zahtevi, dočim so mu južni operatorji kar naravnost povedali, da jim to pod nobenim pogojem ni mogoče storiti.

Premogariji v severnih državah so se že hoteli vrniti na delo, čemur je sledila nadaljna Lewisova zapoved: — Produkcija mora biti na severu in na jugu istočasno obnovljena. Premogariji v severnih državah ne smejo pustiti svojih južnih tovaršev na cedilu.

Zavladal je resen položaj. Nakopani premog je skoro docela skopnel. Nekaterke tovarne, med njimi tudi take, ki imajo važna vladna naročila, so morale omejiti obratovanje. Največja ameriška industrijska podjetja, ki so običajno dobro založena s kurivom, so imela le še za nekaj tednov premoga.

Takrat je posegel vmes predsednik Roosevelt. Organizaciji in industriji je naročil poklicati premogarje na delo, južni operatorji naj pa obnove pogajanja z United Mine Workers, ki naj traja do uspešnega zaključka. Vse, kar bo pri teh posvetovanjih sklenjeno, naj ima izza 1. aprila veljavo.

V premogovni industriji je spet zavladal mir, ki je bil posebno v tem kritičnem času tako zelo potreben.

GRŠKI VOJAKI SE VRAČAJO DOMOV

Zalostna je usoda junaških grških vojakov, ki se vračajo na svoje domove. Brez denarja, lačni tavajo po cestah, prilajajo v svoje vasi in iščejo svoje ljudi, katere so zapustili pred šestimi meseci, ko so šli v boj za domovino.

Nekateri hodijo, ne vedoč, kam bi se obrnili. Slika je skoro ista, kot po ameriški državljanski vojni, ko se je na tisoče vojakov južne armade napotilo peš proti svojim domovom.

Ko je bilo sklenjeno premirje, je bila grška vojska razpuščena in vojakom je bilo dovoljeno oditi domov. Po vročih in junaških bojih z Lali so bili vojaki zopet prosti, toda za njih prehrano ni bilo preskrbljeno. Ko jim je bilo rečeno, da so prosti in da lahko odidejo, se Nemci niso več zmenili za nje.

Kralj Jurij II. je s svojo vlado pobegnil na Kreto; oblasti, ki so ostale v Atenah pa niso imele vlakov in truckov, da odpeljejo odpuščene vojake na njihove domove. Samo ceste so jim ostale odprte. Tako potrti in izmučeni hodijo po cestah in prosjajo živč. Na tisoče jih je in iz več tisoč oči mrko odseva tragedija.

Sem pa tam pripelje po cesti kak nemški truk. Mlad vojak, ki ima sočutje in usmiljenje s premagan in sovražnikom, tega ali onega povabi, da prisede.

Ti reveži se preživljajo s tem, da pri kmetih prosijo za griljaj. Sem in tam pa jim tudi nemška poljska kuhinja postreže s kako juho.

Newyorški odmevi

FRANK KERŽE

V teh časih večkrat premišljam usodo naše nekdanje domovine Slovenije. Premišljam zato, ker pravijo, da v življenju večno zmaguje dobro nad slabim, pravica nad krivico. Če je to resnica, potem imamo izjemo naš v usodi naše stare domovine. Odkar je razpadlo veliko slovansko kraljestvo vladarja Santa pred več kot tisoč leti, ni pravica in poštenost nikdar prišla k nam. Vedno smo bili pod peto tega ali onega tuja.

A to ni bilo vse. Veliko večji udarec je pomenjalo večno potujevanje. Segali smo nekaj daleč na Tirole v severni Italiji in tude se danes polno slovanskih imen za razne vrhove, gora reke in podobno. To potujevanje se je začelo sistematično po letu 955, ko so bili Madžari premagani in naseljeni v sedanji Ogrski, ki je bila do tedaj slovanska. Tonili smo v nemškem morju od severa, v italijanskem od juga in v madžarskem od vzhoda. Če bi rekli, da smo bili zavarovani od juga, kolet meji na Hrvačo, bi ne povedali resnice. Če že ni bilo potujevanja od te strani, so bili pa večni turški vpad, ki se vničevali vse.

Čudno ni, če smo danes majhni. Čudno je, da smo sploh ostali. Če pomislimo, da se je nepretrgana književnost začela pri nas komaj pred sto leti. Gubili smo na vseh straneh. Vendar pa veliko več na severu kakor na jugu. Poglavitni vzrok tega je bil ta, ker smo bili porazdeljeni na razne dežele. Bilo je našega naroda dosti na Koroskem. Danes smo tam tako izginili, da ne velja skoro omenjati. Na Štajerskem smo tudi izgubljali. Še iz naših mladosti se sponjnjamo ljudih narodnih bojev, ki so se vršili tam. Enako je bilo na Primorskem in Goriskem.

Kakšni so bili ti boji, si mogoče d anašaja generacija niti ne more predstavljati. Za eno enarkavo spodnjo slovansko gimnazijo so bili tako divji boji v dunajskem parlamentu, kakor so bili v prvih desetih letih v beograjski skupščini, koder so bili izrazi "prasec in svinja" tako domači, kakor v Ameriki: "Ladies and gentlemen."

Karkoli smo zahtevali v nekdanji Avstriji, za vse je bilo treba boja, ki nam je jemal vse naše narodne sile.

Dovolj hudo je bilo to, a zopet ne najhujše. Največji greh stare Avstrije je bil ta, ker nas je vničevala gospodarsko.

Naši kraji so bili pasivni menda od nekdanja na gospodarskem polju. Zato je slednji kraj imel kako domačo industrijo, ki je pomagala ljudem do kruha. Te industrije so dosti dobro uspevale, dokler ni prišla fabrika. Kraj za krajem je izgubljal svoje, ker človeške roke niso mogle delati tako uspešno in po ceni, kakor stroji.

In izgubili smo polagoma vse. Domača industrija v posameznih krajih je postala s-

mo še trdčija. Kar so prej izdelovali pri nas, to so polagoma prevzeli nemški kraji, katerim je bila Avstrija vedno dobra mati.

In naš narod je začel pešati. Doma ni bilo kruha — kazalo ni drugega, kakor iskati ga po širnem svetu.

Odpula se je Amerika in naš narod se je izseljeval v ogromni številu. Malo je bilo hiš, ki bi ne imele po enega ali več članov v tujini. V letih pred prvo svetovno vojno je bilo več ko tretjina dela zmožnih naših ljudi v tujini. Če bi vzeli samo moške v letih od dvajset naprej, bi skoro smel zapisati, da jih je bilo polovico tukaj. Vse to je bila prenišljena vsenemška politika. Odvzemi človeku kruh, pa ga spraviš po svetu.

So sicer danes ljudje, ki pravijo: ja, pod staro Avstrijo je bilo dosti boljše, kakor kasneje v Jugoslaviji. Vzrok za to menenje je ta, ker nismo tedaj poznali razmer in življenja naših domovine. Ena rečna naša vas se ni niti zavedala, da je rečna. Tako so dobili, ko so bili rojeni, tako so živeli prej in kasneje in v takem so umirali. Po enih krajih je bilo tudi tako, kakor mi je nedavno pravil neki istrski Hrvat.

"O, o, o, pod Avstrijo je bilo nam vsem dobro," pravil je. "Vozili smo med reko in Trstom razno blago v malih barkah. Na potu smo lepo odprli vrečo za vrečo, odšli za bojem — tukaj eno pest, tam eno, pa smo imeli pri hiši vsega zadosti."

"Ali vas niso vjeli?" poizvedujem.

"Kako, brate. Tako sem prejel in tako oddajam, pa bosta." Človek je zmožen pravilne sodbe le tedaj, kadar pozna poleg svojega domačega, še kak drugi standard življenja. Velika večina vseh naših ljudi je začela razumevati položaj šele tedaj, ko so bili nekaj časa v Ameriki.

In če so se res kdaj prej malo boljše živeli, morate misliti, da je bilo tudi dosti mrtih ljudi na svetu. Ljubljana je imela recimo okoli leta 1890 kakih trideset tisoč ljudi. Danes jih ima statistično.

Veste, naša domovina je rečna zemlja. Imamo gore, hribe, kras — vmes je nekaj dolin — to je vse. Zemlja je izrpana in treba je ravnati z njo kakor z holmi otrokom. Če hočete da kaj dobite iz nje. Niti večje kmetije niso pridelale toliko, da bi človek rekel: do nove bo vsega dovolj. Torej niti za domačo porabo ni bilo kaj šele za prodajo.

Slednjemu kraju je pomagal nekoliko gozd, kakor pomaga še danes.

Denarja ni bilo k hiši, razven če se je kaj prodalo, recimo živino, prašiče, les ali vino. In tisto malo je moralo iti za davke, za obutev in obleko.

Zemlja nam ni dajala dovolj, domačo industrijo je pobrala nemška Avstrija — preostajalo nant ni drugega, kakor s trebuhom za kruhom.

Vedite tudi, da ni bila to sama usda naša, ampak cele Avstrije. Njena pasivnost se je začela nekako v osemdestih letih in potem je šlo naglo rakovo pot. Polja ni bilo v celi Avstriji dosti in kar ga je bilo, ni bilo kaj prida. V industriji je prišla konkurenca od vseh strani, v zemlji sami ni bilo posebnega bogastva — ljudi pa vedno več na svetu.

Zraven tega je prišlo vedno oboroževanje. Bogati in veliki so hoteli biti močni, za reveže je ostajalo vedno manj. Vojška je žrla vedno več.

Živel sem več let po naših mestih in še dandanes mi prihaja tedanja slika živo pred oči. Da bi kdo kaj začel na novo ali da bi gledal in študiral,

PESMARICA

"Glasbene Matice"

Uredil dr. Josip Cerin

Stane samo \$2.—

To je najboljša zbirka slovenskih pesmi za moški zbor. Pesmarica vsebuje 103 pesmi. — Dobite jo v Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York, N. Y.

kje in kako bi si pomagal — tega nisi videl nikjer. Slednji človek je silil v državno službo ali službo, živel z dohodki, kakor je vedel in znal ter čakal — panjije.

Kar je bilo našega naroda, je imel odprte le manjše pozicije. Vsi se spominjamo, da je bil že navaden glavar največkrat Nemec, če Nemec ne, pa Poljak, kar je bilo enako. Zakaj Poljaki v nekdanji Avstriji so bili od vselej zvesti pomagači nemške vlade, ki jim je zato dajala posebne privilegije v davkih in službah. Svoje čase so rekli postavim, da je v službah zunanega ministrstva poljsčina uradni jezik.

Naš človek ni nikdar dosegel večjega mesta. Bile so sicer posamezne izjeme, a vse po enem kopitu. Če je človek zatajil svoj jezik in svoj narod, če mu je bil avstrijski prestiž več, kakor vse druge na svetu, potem je bil večkrat nagrajen. Nesicer vsak, a vsejedno jih je bilo nekaj, ki so stali vidni kakor oevirki na slabo zabehljenih žganeih v navadni kmetški hiši.

Kdor je delal za narod ali mislil na organiziranje delavev, tisti je bil v črnih bukval. Preganjali so ga tako, kakor niti tedaj pod Jugoslavijo v naši domovini. Kdor je prišel na krnilo, tisti je čistil politične nasprotnike in učitelj je bil tisti, ki ni bil samo najslabše plačan, ampak je bil tudi najbolj preganjan.

V vseh teh časih pa je dokaj živo tlela ideja jugoslovanstva, katero je Avstrija preganjala kjer in kakor je mogla. Po naših slovanskih deželah je nastila narod, da so se liberalci in klerikali mulodane klali med sabo. To je šlo tako daleč, da se je postavim v kranjskem deželnem zboru ena naša politična stranka rajši zvezala za potrebno večino z Nemci, kakor s svojim narodom.

Je že res, da je in mora biti ideja sama včasih večja, kakor vse drugo, ampak tedaj ni bilo govora o kaki ideji, pač pa o navadni kramarski politiki raznih strank. Še danes se spominjam bečev in kranjskem deželnem zboru, ki jih je zalučal neki liberalce nekemu

Peter Zgaga

MATI

Pred leti sem pisal o prijatelju Jožetu, sinu slovenske farmerske družine v Oakville v gornjem delu države New York. Ko mu je bilo pet let, se ga je lotila čudna bolezen, ki ji zdravniki daleč naokrog niso vedeli ne vzroka, ne leka. Takrat je Jože obležal in ni več vstal. Tega bo že precej nad trideset let. Razen rok in nog se mu je telo normalno razvijalo. Širokopleč je, kot so zdravi moški v njegovih letih, glava mu je normalno razvita, le roke in noge so zaostale v rasti. Majčkene so, nežne otroške. Da je nesreča popolna, je poleg vsega Jože tudi popolnoma slep.

Za dosti več kot ga je narava na telesu prikrajšala, je pa obogatila njegovo duševno pojmovanje in mu razbistrila um do presenetljive popolnosti. Jože govori slovensko in angleško, zna računati, in kar je enkrat slišal, nikdar več ne pozabi. Če je le enkrat govoril s človekom, ga bo po letih že oddaleč po glasu spoznal.

Ležeč na heli postelji v beloprepleskani sobici, govori Jože: — Semo smo pospravili. Pet voz ga je bilo več kakor lani. Lepo vreme smo imeli. Nekaj krav bo treba prodati; ne molzejo več tako dobro. Često na ovinku bo treba razširiti. Če se dve kari srečata, ne moreta druga mimo druge.

Tako govori, kot da se je ravnokar vrnil s senožeti in iz hleva. Ker mu roke ne služijo, ga je treba pitati. To je oskrbela njegova mati, stpljena žena, sama kost in koža sta je bila. Pred petimi leti mu je mati umrla, in po tistem sem Jožeta še enkrat videl.

Takoj me je spoznal po glasu, nasmehnil se je in skušal izvit izpod odeje svojo tenko ročico.

Dasi je bil v snažnem in v čistem, sem takoj opazil, da mu manjka skrbne materinske postrežbe. In zdelo se mi je, da se je v obraz postaral. Nekoe napeto lice je bilo polno gub in brazd. Govoril sem z njim o vsakdanjih stvareh, on sam je pa napeljal pogovor na mater.

— Lep pogreb je imela. Le čakaj, se mi zdi, da je bilo vsega skupaj sedemindvajset kar. Vsi bližnji in daljni sosedje so se prišli posloviti od nje. Dobra je bila, strašno dobra. Jožetov glas se je povsem izpremenil. Nekaj skrivnostnega, tajinstvenega je bilo v njem. Dasi je lila vsobice skozi odprto okno žarka sončnega svetloba in je bilo slišati iz kuhinje govorjenje domačih, me je bilo skoro groza.

Uboho brezmočno bitje na postelji namreč ni hotelo, ni moralo in ni moglo pojmiti izgube najdražjega, kar je imelo v svojem bednem življenju.

— Več, — je govoril Jože ko maj slišno, — saj pravzapravi ni umrla. Samo počivat je šla, ker je bila tako strašno trudna. Sicer je pa vedno pri meni. Nihče drugi je ne vidi, le jaz jo vidim z mojimi slepimi očmi.

Rahel vetrič je zamajal zavese pri oknu in premaknil kodor las na Jožetovem čelu. — Si čutil, — me je vprašala, — ravnokar me je pobozala. Tudi pogovarja se z menoj, toda njena govorica je vsem drugim neumljiva. Jaz jo prav lahko posnamem iz znamenja drevca in iz ptičjega petja. Včas je tudi huda, če slučajno name pozabijo. Cela hiša se strese v vilharju in sipe zažvenketajo. Jaz razločno slišim njen osoren glas: — Naj no vendar eden k Jožetu pogleda, ker je revež tako sam. — Takoj me pride kdo vprašat, kaj bi rad. Ne, ne, ni umrla. Samo počiva, ker je bila trudna do smrti.

Še nekaj nerazumljivih besed je rekel Jože, nato se pa blaženo nasmehnil in trdno zaspal.

Potihem sem odšel, vedoč, da je spet pri njem skrivnostna obiskovalka.

Batista se zavzema za mir

1. maja je govoril kubanskim delavcem predsednik Fulgencio Batista ter se v svojem govoru zavzemal za mirno politiko. Dejal je, da po njegovem mnenju Kuba ne potrebuje obvezne vojaške službe, nikakor pa ne more biti brezbržna napram napadom, ki jih vpirajo velike države na male, skušajoč jih zaslužiti. Kuba ne bo nikdar dovolila na svojih tleh invazije kakšne tuje držav

V JUGOSLAVIJO ni več mogoče pošiljati denarja. Ta odredba pa bo samo začasno v veljavi. Še vedno pa je mogoče pošiljati denar v Italijo.

DARILNE POSILJATVE v ITALIJO

V LIRAH:

50 LIR		\$ 2.35	500 LIR		\$21.75
100 LIR		\$ 4.35	1000 LIR		\$43.00
200 LIR		\$ 8.20	2000 LIR		\$85.00
300 LIR		\$12.50			

ZARADI SEDANJEGA POLOŽAJA V EVROPI, priporočamo, da se vse darilne posiljave pošlje potom CABLE ORDER. Na ta način je denar najhitreje izplačan. — Za Cable Order je treba posebej plačati

\$1.—

Velik razmer v Evropi ni mogoče v Italijo nakazati denarja v DOLARJIH, temveč samo v lirah.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

111 FOTNIŠKI ODDLEK 111

216 West 18th Street, New York

Ako se nimate Blaznikove Pratlke za leto 1941, je lahko dobiti pri zastopniku "Glasa Naroda" v Vaši naselbini, ali pa naravnost od Knjigarne Slovenic Publishing Co., 216 W. 18th Street, New York. — Stane 25 centov.

Dopolni članek in očitnost ne priobčimo. Dopolni članek in očitnost ne priobčimo. Dopolni članek in očitnost ne priobčimo.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopolni članek in očitnost ne priobčimo. Dopolni članek in očitnost ne priobčimo. Dopolni članek in očitnost ne priobčimo.

PROSLAVA OBLETNICE DRUŠTVA

Preteklo je že mnogo časa, odkar nisem ničesar več sporočal cenjenim čitateljem "Glasa Naroda" iz tukajšnje naselbine. Sedaj, ko imam dovolj časa, sem se pa zopet odločil napisati nekaj vrstic.

Delavskih razmer ne bom obširno opisoval, ker vem, da je vsakemu znano, da tukajšnji premogorci ne obratujejo že od 1. aprila. Mislim, pa da ni več dolgo, ko bodo zopet pisali zahtevke in premogarski baroni nas poklicali nazaj na delo, kar si tudi vsi želimo, ker tukaj druge industrije ni kot premogarska.

O tem ne bom nadalje opisoval, želim pa sporočiti slovenski javnosti, da bo tukajšnje društvo št. 178 SSPZ priredilo včeraj in danes dne 18. maja 1941. Preteklo je že nad 10 let, odkar nismo imeli nikakršnih društvenih prireditvev. In ravno sedaj, ko bomo obhajali 20-letnico našega obstoja, društva št. 178 SSPZ, smo si izbrali 18. maj in tudi na prav prijaznem, za to pripravljenem prostoru nedaleč od tukaj, samo pol milje južno od Sayerville.

Na programu imamo dosti zanimivih stvari. Prvič 20-letnica tukaj obstoječega društva št. 178, SSPZ, drugič predstavitev novopostavljenega mladinskega društva Vrtee št. 124, nakar bo mlada tujica Ana M. Podgornik imela lep govor, ki bo sedaj obstoječim in novo pridobljenim članom. Tretjič bo zvečer prav lepo in krasno izdelanega posteljnega pokrivala, ki je vredno nad 20 dolarjev, katerega bo nekdo dobil samo za 10 centov. Četrto kazanje kino slik iz Jugoslavije, katere imamo obljubljene, da jih za gotovo dobimo iz Chicago za to prireditvev.

Po vsej tej predstavi se na prične ples, točno ob 7. uri zvečer, na kar lahko obstoji pozno v noč. Za ples pa imamo eno najboljših godbo, kar se jih mo-

re dobiti in to je Stern Brew orkestra, ki je igrala za omenjeno pivovarno na radio postaji v East St. Louis. Za lačne in žejne je pa tudi že izvoljen odbor, da bo prekrbel za vse potrebno, tako da bo vsak zadovoljno postrežen.

Torej še enkrat v ljudno valm vsa podpora društva kot cel naroda vobče, da se v največjem številu od blizu in daleč udeležite te naše proslave, za kar jamčimo, da ne bo nikomur žal, ker bo vsakovrstne zabave in postrežbe dovolj. Torej še enkrat kličem, na veselo svilenje dne 18. maja!

"Glasu Naroda" pa želim mnogo u spela in novih naročnikov. S tem prijazno pozdravljam vse Slovence širom Amerike.

Peter Menchak,
Gillespie, Ill.

SLOV. SAMOSTOJNO POD. DRUŠTVO V WAUKEGAN, ILL.

je poslalo \$68.05 izdanju Novakovega besednjaka v podporo. Zadnji teden je poslalo Slov. Samostojno Podporno društvo v Waukegan, Ill., znesek \$50.00 kot svoj prostovoljni prispevek v tiskovni fond Novakovega besednjaka, ter si za ostalih \$18.05 naročilo pet ozvodov te splošno koristne in potrebne knjige, kateri je cena po \$3.50 z dodatkom po 11 centov prodajnega davka.

Sedaj je gibanje za uresničitev tega narodnega podvzeta in poenotit razmah po celi Ameriki in vse naše javne ustanove pa vsi tisti, ki morejo, se pozivajo in prosijo naj nam pri tem pomagajo vsak po svojih močih. Prispevke in naročila je pošiljati na sledeči naslov: Mrs. Agnes Novak, 2506 No. Clark St., Chicago, Ill.

Mrs. Agnes Novak.

DOBRO SE DELA.

Ker ravno pošiljam naročilo za nadaljšanje "Glasa Naroda", bom tudi napisal par vrstic, kako se imamo tukaj na Whiting, Ind. in v okolici Chicago. Ker po večini vsakdo začne z delom, bom tudi jaz. Takaj šape delajo s polno paro, pa tudi zaslužek ni preslab. Standard Oil Co. je povišala svojim delavcem plačo o 5 centov na uro. Zdaj zaslužijo najmanjši delavci 85 centov na uro. Tudi Steel Mills v South Chicago, Indiana Harbor in v Gary, Ind. so povišale plače tako da sedaj delavci imajo 72 centov na uro.

Brezposelnost se še dobi tu in tam. Temu so pa krivi motorni stroji. Prejšnji mesec je slo iz našega okraja 86 mladih fantov v vojaško službo. Od teh je 10 prišlo nazaj, ker niso bili sposobni.

Kot vidimo v časopisih po celi Ameriki po slovenskih in aselbinah zbirajo denar za pomoč našim žrtvam v stari domovini, kateri so prizadeti od vojne. Res, pomoči so potrebni, ali kdo bo ta denar dobil v roke? Jugoslavije ni več. Nekateri pravijo, da le za kratek čas.

Tudi vreme imamo prav pomladansko in prijetno toplo. Danes, ko to pišem, je toplota pokazal v senci 86 stopinj. Drugih novic tu ni, ker ni nas Slovencev dosti tukaj. Jih je pa dosti v St. Chicago. To je tri milje od nas.

Sedaj pozdravljam svoje prijatelje in znance po celi Ameriki, posebno družino Frank Balkovec v Trafford, Pa., in družino Joseph Pavlakovič v East Pittsburgh, Pa. "Glasu Naroda" pa želim mnogo naročnikov.

Joseph Kerin,
Whiting, Ind.

ZABAVA JADRANSKE STRAŽE.

V nedeljo 11. maja priredi v Arlington Hall, 23 St. Marks Place v New Yorku "Jadranska Straža" zabavo z igro in plesom.

Zabava se prične ob 2. popoldne. Igral bo tamburaški zbor "Banat." Vstopnina je 60 centov.

NOVICE IZ MILWAUKEE, WIS.

Dne 22. aprila je umrla 59-letna Mary Lesjak, roj. Kranjc in doma iz Ljubnega na Štajerskem. Zapušča moža, štiri sinove, tri hčere in sestro.

Rojak Joseph Tratnik je prejel vest o nesrečni smrti svojega brata Janeza v Kokarjih na Štajerskem. Dne 25. febr. t. l. je ponoči zabredel v Strugo in utonil. V Ameriki zapuša poleg njega še sestro Josephine Hren.

(Poroke: Jos. E. Glojek iz West Allisa in Dorothy Kovatovič; Jos. Kranjc in Stephanie Zafra; Emil Dolensček in Loraine Harbar; Rudolf Oražem in Ana R. Železnik; Rudolf Arko in Angela Schuller; ter Nick Zurič in Theresa Rogan.)

SMRT KOSI.

Dobila sem žalostno novico iz Akron, O., da mi je umrla sestra Antonija Milošin. Njeno deklisko ime je bilo Antonija Gorenc. Doma je bila iz Velike Vodenice pri Kostanjevici. V Ameriki je živela 28 let. Zapuša moža, dve sestri in 2 brata vse v Ameriki.

Rose Butcher,
Chicago, Ill.

PRIREDITEV V POČAST MATERAM

V nedeljo dne 11. maja ob 3. uri popoldne podajo pod pokroviteljstvom Prosvetnega kluba učenci in učenke Slovenske šole v auditoriju Slov. Nar. doma na 481 Clair Avenue v Cleveland, O., krasen program v počast materam.

Mladinski oddelček, pod režijo učiteljice Mrs. Mary Ivanush, vprizorijo pravljico igrano "Pepelka" v kratkih starih dejanjih, spisa Marica Gregoričeva; odrasli oddelček pa poda Josip Stritarjevo enodejanko "Materin god," pod režijo njih učiteljice Mrs. Antoinette Kernick.

Poleg navedenih iger bodo podali učenci tudi čas primerno deklamacije. Kot govornika nastopita Vatro J. Grill, predsednik Prosvetnega kluba S.N.D. in Mrs. Antonija Kernick, učiteljica odraslega oddelka šole. Scenarijo in o-pravo za igranje iz prijaznosti posodi dramsko društvo "Ivan Cankar" kot vsikdan v preteklosti.

Po predstavi se bo razvila prosta zabava in zvečer ho-ples, pri katerem igra Vadenlov orkester. Saj je že večini znano, da Vadenlov orkester zna tako lepo igrati, da ob zvok njih godbe radi plešejo mladi in starejši ljudje.

V prizidku v kuhinji bodo pa matere učencev pripravile okusno večerjo in prigizek za posetnike popoldanske prireditve, da tako lahko ostanete celi večer v domu med prijatelji in mladino brez tega da bi bili lačni ali žejni. Spretni natakarji vam bodo po želji postregli z okrepčujočimi pijačami, tako da bo vsem ustreženo.

Vstopnina je samo 25 centov popoldne ali zvečer za odrasle; otroci do 12 leta starosti so v spremstvu staršev prosti vstopnine.

Ker je prireditvev podana v počast vsem materam in za finančno pomoč šolski blagajni, ste vse matere prijazno vabljeni, da se v velikem številu odzovete in posetite popoldanski program in zvečer ples, da ne bo mladina igrala popoldne praznini stolom. Zelo bomo žalostni vsi, če ne bo primerne udeležbe. Mladina vas želi razveseliti in počastiti, torej na plan, matere in očetje!

Konec tega meseca zaključijo Slovenska šola svoje razrede in obenem 17 let pouka v slovenskem jeziku. Ta doba je lep rekord za plemeniti namen, ki ga vsi šola.

Dne 10. avgusta t. l. pa se vrši velik piknik v korist Slovenske šole na SNPJ farmi. Nedeljo je iz prijaznosti odstopila.

pilo v korist šole društvo "Naprej" št. 5, SNPJ, kot je sklenilo članstvo na zadnji seji.

Z ozirom na žalostne razmere, ki so zadele naše rojstne kraje v Jugoslaviji, apeliram na vse rojake in rojakinje, da se strnete v nedeljo v Slov. dom in pokažete zanimanje s prisotnostjo za slovenski materinski jezik. Pokažimo, da smo še živi in se zavedamo svoje eksistence in da spoštujemo in ljubimo svojo mater in nje jezik. Na svidenje!

Za Slovensko šolo in Prosvetni klub Slov. Nar. doma, Erazem Goršhe, tajnik.

VESTI IZ CLEVELAND, OHIO.

Dne 3. maja je umrl Anton Zebukovec, znan pod vzdevkom "Hot dog", star 45 let. Pokojnik je bil doma iz Vavce vasi, fara Dobruče, odkoder je prišel v Ameriko pred 28 leti ter se naselil pri družini Louis Go-dec, kjer je ves čas živel in tudi umrl. Pokojnik, ki je bil samomec, je bil veteran svetovne vojne. V Ameriki zapuša mnogo prijateljev, toda nobenih sorodnikov.

Po dolgi in mučni bolezni je preminil v mestni bolnišnici Joseph Drešek, v starosti 60 let. Doma je bil prižubember-ko, odkoder je prišel v Cleveland pred 40 leti. Žena mu je umrla pred 4 leti. Tukaj zapuša sestro.

Pred dnevi je umrl Anton Arko, v starosti 73 let. Doma je bil iz fare Zagradec na Dolenjskem. Zapuša pet hčera: Mary Blatnik, Frances Novak, Tillie Straz, Nettie Cimperman, Ana Worafko, dalje sinova Joe in Ernest, sinova Philis Arko ter tri sestre.

Po dolgi in mučni bolezni je umrla Mrs. Johanna Piskmont, roj. Gregorič, stara 56 let. Doma je bila iz Bistrice pri St. Rupertu, odkoder je prišla v Cleveland pred 16 leti. Njen soproj je umrl pred 2 leti. Zapuša sina Franka in 3 hčere: Ano Šribar, Elo Lap in Jennie, dva vnuka je brata Joseph in v starem kraju pa sina Pavla, dve sestri in več drugih sorodnikov.

Pred dnevi je umrl Frank Škoda, star 75 let in doma iz vasi Mala Račnja pri Kopaju Dol, odkoder je prišel v Cleveland pred 49 leti. Tukaj zapuša zaljubljeno soprogo Agato, sina Frank in tri hčere, vnuke ter brata Antona.

SLOVENSKE PRIREDITVE

Slovenske družine in posamezniki v New Yorku, praznujte Materni dan v družbi svojih rojakov na

PROSLAVI

V POČAST NAŠIM MATERAM

V NEDELJO, DNE 11. MAJA, 1941

v Cerkvni Dvorani na Osmi cesti, New York

Pričetek točno ob 5. popoldne z lepim programom.

Vstopnica 25c

ZA PLES IGRATA JOHNNY in EDDY

RIBOLOVCI, POZOR!

Imam krasne prostore za piknike in ribolov. Na razpolago pivo, vino in žgane pijače in dobra domača kuhinja. — LINDEN INN, Louis Pirnat, Merrick Rd., Lindenhurst, L. I., N. Y.

"ODPRTA NOC IN DAN SO GROBA VRATA..."

Pred dnevi je v Denver, Colo., umrl Andrej Boja, v starosti 74 let in rojen v Rakitnici pri Ribnici na Dolenjskem. V Ameriki je bil 48 let in zapuša ženo, sina, pet hčera in 27 vnukov ter v nukinj.

Zadnje dni je v Reading, Pa., umrla Agnes Nemanč, stara 52 let in rojena v Kočevju. V Ameriki je bila 35 let in zapuša moža, sina in tri hčere.

V Hutchinson, Pa., je umrla 12-letna hčerka Fr. Hribarja.

V Calumet, Mich., je nedavno umrla Mary Plavec, stara 71 let, ki je tam živela čez 50 let in bila je rojena nekje v Beli Krajini. Zapustila je sina in 4 omožene hčere.

V Canon City, Colo., je umrla Franciska Strainer, roj. Oven, stara 55 let in doma iz Lipljene pri Skočjanu. V Ameriki je bila 36 let in zapuša moža in tri sinove.

V Pueblo, Colo., je umrl John Stazinski, v starosti 76 let, ki je tam bival nad 50 let. Doma je bil iz vasi Bubnjare pri Metliki. Zapuša ženo, 1 sina in 4 hčere.

V Farroll, Pa., je 27. aprila umrl John Peršin, star 76 let in doma iz Iske vasi pri Ljubljani. Zapuša ženo, 3 hčere in dva brata.

V White Valley, Pa., je naglo umrla Julija Rupnik, stara 61 let in rojena v Soteski pri Toplicah na Dolenjskem. Zapuša moža, 3 sinove in 3 hčere.

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

Gozdni požar pogasjen

Iz Rock Mountain House v Alberti, Kanada, poročajo, da so težki nalivi pogasili velik gozdni požar, ki je divjal v tankajšnji okolici. Požar je uničil več tisoč akrov gozda in zahteval dvoje človeških življenj.

11.500 GIBOV V ENI MINUTI.

Ameriški etnolog Edwin Teale je objavil veliko knjigo o življenju čebel. To delo vsebuje 10.000 fotografskih posnetkov. Zanimive so Tealove številke iz čebelnega carstva.

Matica izleže vsak dan lahko 5000 jajčec, povprečno pa 2000. V svojem življenju, ki lahko traja pet let, izleže nad poldrug milijon jajčec, a samo v prvih dveh letih je tega sposobna.

Čebelna krila se gibljejo navzgor, naprej, nazaj in navzdol. Med poletom zamahnejo čebelne peruti 11.500 krat. Na dan obišče 30.000 čebel iz istega panja okrog 150.000 cvetlic. V krajih, kjer je mnogo cvetlic, preletijo čebele kakšnih 50.000 milj, da naberejo za pol kilograma medu, med tem, ko morajo v krajih, kjer je malo cvetlic, opraviti tudi 360.000 milj poletov.

STAROKRAJSKE KOSE

NAROČITE SI KOSE SEDAJ, DO KLER JIH IMAMO ŠE V ZALOGI: ZARADI VOJNE JIH NE BO VEČ MOGOČE DOBITI VEČ LET

CENE SO:
Kose boljše vrste "STONICH" 24, 28, 30 in 32 palcev dolge po \$2.85
Po 6 komadov skupaj po \$2.70
Kose kovanke, bolj ozke, ne politirane\$1.75
Kosičica, javorov les, lepo delo.....\$2.25
Rinka in ključ30
Brusi, veliki, Bargamo90
Srpi, veliki\$1.10
Pošljite pošto nakaznico z naročnino; mi plačamo poštino.

Naslov samo: STEPHEN STONICH
Chisholm, Minn.

40-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

AMERICAN FRATERNAL UNION

ELY, MINNESOTA

KI IMA

22,000 članov in dva miliona

in pol dolarjev premoženja.

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti bolezni, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.—

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izvežbati in izpopolniti.

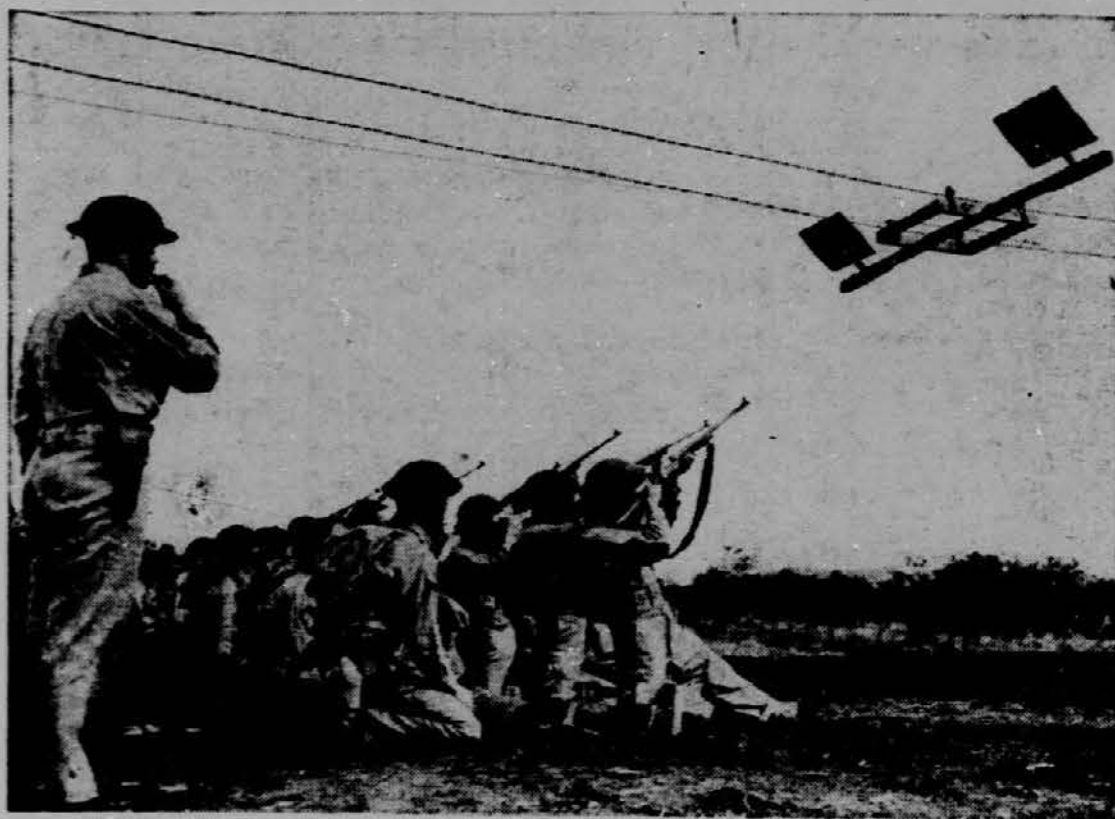
Naročite pri: KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO. 216 West 18th Street, New York, N. Y.

Obiščite Slovenske Prireditve!

ZABNEMU USPEHU. DRUŠTVA POTREBU JEJO SODELOVANJA NE SAMO SVOJIM ČLANOV, TEMVEČ SPLOŠNE SLOVENSKE JAVNOSTI.

VAŠA NAVZOČNOST PRIPOMORE NE SAMO K FINANČNEMU, PAČ PA TUDI K DRUŠTVENEMU USPEHU. DRUŠTVA POTREBU JEJO SODELOVANJA NE SAMO SVOJIM ČLANOV, TEMVEČ SPLOŠNE SLOVENSKE JAVNOSTI.

VEŽBANJE \ PROTI \ ZRAČNIM \ NAPADOM

Protizračni oddelek osmega armadnega zbora, ki je nastanjen v Camp Elliot v San Diego, Cal., se vežba v streljanju na sovražne napadalne aeroplane.

MATI in SMRT

Ko je mati nekje v daljni deželi porodila svojega prvega otroka, se je postavila pred njeno posteljo temna smrt.

"Tebe hočem," je zadel njen strahoviti klic nad s porodno vročico borečo se mater.

Materino srce je zatrepalo do najglobljih nižin in iz njenih rit se je odtrgal obupni krik:

"Pusti me pri otroku! Kdo naj ga namesto mene hrani in neguje!"

Te besede so smrt omehčale in njena volja je popustila.

Na materino nho je zaščebljalo:

"Naj ti bo za zdaj podarjeno življenje. Toda odslej si moja dolžnica."

"Kaj hočeš od mene? Vse ti hočem dati," se je odrešujoče oddahnila mati.

"Javila se ti bom o pravem času," je bil smrtin odgovor.

Otrok je rastele zdrav in vesel. Ni vedel, kako drago je bilo odkupljeno njegovo življenje. Ob otrokovih žarečih očeh pa je mati sčasoma smrt in njene zahteve pozabila skoraj.

Prišla je ura, ko je deček dobil prikupno sestrico. Zopet je zrasla temna senca ob vzglavju materinega ležišča. Ogromno roko je stegovala po drobni, konjati rojeni stvarici.

"Tebe hočem!"

V največji sili so privrele iz materinega srea besede:

"Ne, ne! Pusti živeti mojega otroka, vzemi raje mene!"

"Nočem danes tvojega življenja," je spregovorila smrt.

Njen puh se je približal otroku...

"Pusti se še enkrat omehčati," je mlo prosila mati, boreča se s poslednjimi močmi.

Smrt je zopet prizanesla novorojenčku.

"Podarjen naj ti bo! Vendar so že zapadle obresti za prvega otroka."

Preteče je žgal njen glas.

"Tvoji lasje bodo osiveli, tvoja mladost izginila, kajti bližajo se ti skrbi. Odloči se."

Materina duša je zajela — da, da — in neizmerno srečna je bila, ker je slutila otrokovo bijoče življenje.

Prišla so leta skrbi in nadlog. Materini lasje so osiveli, in izginil je rožni sijaj njenih lic. Njene roke so garale neprestano od jutra do poznega večera. Ni pa ugasnil topli sij njenih oči, ki je sprejemal življenje od priučujočati dveh otrok.

Ko je prišel na svet tretji otrok, je bila smrt neizprosna. Komaj začeto življenje, je ugasnila kakor plamen s svojim ledenim dihom. Mati je trpela neizmerne bolečine. Njene solze so žarele kakor ogenj. Padale so na roke mrtle smrti tako, da je le-ta začutila žgočo bol ki jo je bila pretresla. Uspevajoče

višavah. Nenadoma obvisi pred njo lesketajoče se bitje.

"Kdo si, bogomili angel?" so zavzdihale dobrotepolne ustnice.

"Smrt sem," je mehko zavzvenelo iz ust svetlečega.

"Smrt je vendar temna in strašna," podvomni mati.

Svetleča postava je postajala večja in večja, rastla je v neskončnost in iz višin je zadonel pojoč glas:

"Prikazujem se v različnih podobah. Ljudem pa, ki so zmogni dobrote in ljubezni, se prikazujem v luči in manj strašno. Ozri se. Tvoje tovarišice..."

Mati pogledala okrog in vidi, da je obdara od mater vsega sveta, katerim je bilo tudi dano i zkusiti milost svetle smrti.

Bar. Pflug.

VELIKANSKA MANIFESTACIJA V NEW YORKU.

Newyonska podružnica Committee to Defend America by Aiding the Allies, je sinoči priredila velik shod v Madison Square Garden v New Yorku.

Na tem manifestacijskem zborovanju so bili zastopani vsi narodi, ki jih je v sedanjí vojni podjarmila tevtonska sila. Velika dvorana je bila zasedena do zadnjega sedeža in mnogo ljudi je moralo stati. Več tisoč ljudi pa je stalo po ulicah, ker prostora niso mogli več dobiti.

V dvorani je bilo nad 20.000 ljudi.

Zborovanju je predsedoval newyonski župan La Guardia, ki je mnogokrat v zelo žaljivih besedah pred tavi posamezne

govornike.

Ko je predstavil jugoslovanskega govornika, pisatelja Stojana Frbičevića, je po nekaterih uvodnih besedah v lepi besedni rekel: "Kakor vi čutite, čutim tudi jaz in kličem: Živela naša lepa domovina!"

Za Čehe in Slovake je govo-

SLABO ZA SRBE V ZAGREBU

Zagrebska radio postaja je večer naznanila, da je vlad odredila, da morajo Srbi v Zagrebu ostati v svojih hišah o 6 zvečer pa do 8 zjutraj. Kdor prekrši to odredbo, ga more za deti smrtne kazni. Po isti odredbi je tudi prepovedano Slobom, ki žive po drugih krajih Hrvatske, priti v Zagreb.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI

Koledar 1941

Pestra zbirka kratkih povesti, zanimivih člankov in poljudnih razprav iz zgodovine, zemlje- in narodo-pisja; kratkih zanimivosti iz vseh dob in delov sveta... Informativna knjiga za vsakega rojaka, ki zasleduje svetovne dogodke.

Citajte zanimiv članek: "O LOVU IN LOVCIH," ki ga je spisal Fr. Troha.

Slovenic Publishing Company

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Cena 50c

Vsoto lahko pošljete v znakih po 2 c. 8 cente, če prebivate v Združenih državah.

Posebna priloga:

Trije zemljevidi v barvah: EVROPA LETA 1914; EVROPA PRED SEDANJO VOJNO; EVROPA L. 1940

NAROČITE GA SE DANES

Slovensko Amerikanski Koledar za l. 1941, Velika Blaznikova Pratika za l. 1941, in Priročni Atlas (38 barvanih zemljevidov) — vse skupaj \$1.

ril sloviti češki učenjak, antropolog dr. Aleš Hrdlička, ki je ravnatelj Smithsonian Instituta v Washingtonu. Rekel je, da duša češkega naroda navzlic težkemu nemškemu jarmu še ni vklonjena.

Pribečevili pa je ob koncu izrazil upanje, da bo Jugoslavija zopet vstala večja in sijajnejša, kajti po njegovem mnenju bo po vojni postavljena na Balkanu federacija držav, namreč Jugoslavije, Bolgarske, Grške in Rumunske.

Glavni govornik je bil bivši republikan, predsedniški kandidat Wendell L. Willkie, ki je zatrdil trdno vero, da bo z ameriško pomočjo Anglija v tej vojni zmagala, češ, da mora zmagati, da s tem reši demokracijo pred diktatorijo.

Ob koncu zborovanja je župan La Guardia predal brzojavko, ki jo je poslal na zborovanje predsednik Roosevelt, ki je pozdravil zborovalce ter jih

ZLATA TRDNJAVA.

Iz New Yorka so nedavno odpeljali v znani Fort Knox zopet večjo količino zlatih palic. Prevoz se je izvršil v največji tajnosti in pod s trogim nadzorstvom oboroženih oddelkov.

Trdnjava se zdaj ahko z ponosom imenuje "zlato," kajti v nji je nakopičena največja zaloga zlata na svetu. Strokovnjaki sodijo, da ima v Fort Knoxu za 14 milijard zlatih palic. Državna blagajna Združenih držav razpolaga z zlato zalogo v vrednosti nad 22 milijard dolarjev. Samo zlato, ki je shranjeno v trdnjavi Knox je za 50 odstotkov več vredno kakor ves denarni obtok v vseh Združenih državah skupaj.

V stoterih slovenskih domovih boste našli to knjigo umetniških slik. Naročite jo še vi.

"Naši Kraji"

Slike so iz vseh delov Slovenije in vemo, da boste zadovoljni.

Zbirka 87 fotografij v bakrotisku na dobrem papirju vas stane —

\$1.

KNJIGARNA "GLAS NARODA" : 1 216 WEST 18th STREET, NEW YORK

Mož Simone

—: ROMAN —:

Francoski spisal: OHAMPOL. — Preložil: LEVSTIK.

76

Celo Madeleina se je žalostila, in služabniki so delali položaju slabe prerokbe, ko so videli, da se čimdalje česče vrše obiski Osmiinovi, male jezice gospoda in veliki glavobol milostljive gospe.

Sredi tega nemira, čegar vzrok je ona sama, je ostala Simone zelo pokojna v neomajeni trdnosti svojega sklepa; opelala ni niti tisti večer, ko ji je Osmiin naznanil:

"Prišel je, in jetri pojete obadva k predsedniku."

Gospod d'Avron vso noč ni zatisnil očesa. Njegova žena pa je bila tako onerogla in tako obupana, kakor bi priso-tvovala poginu svoje lastne sreče.

Skrivaj se je bila podala k odvetniku Tomaža Erlingtona, želela se sestati z Rihardom, toda Simonin mož je skrbno prikril svoje bivališče v Parizu, da pokaže, da se podvrača le neizogibnim zahtevam zakon in izključuje vsako misel na spravo. Hotel se je sestati le s svojo ženo v justični palači.

Sestarek je bil čločen ob treh

Gospa d'Avron je hotela po vsej sili spremljati hčer, ki se je odločno protivila

"Prav ima, je dejal gospod d'Avron, ki je bil sam zelo ganjen. "Vi ne bi mogli mirno prestatí tega svidenja. Jaz bom spremlil Simone."

Mlada žena je pa z enako odločnostjo odklonila tudi to porubo, češ:

"Ničče ne more iti z mano v predsedniškovo pisarno, do jake, pa mi zadošča da gre Osmiin z menoj."

Ko so se sili, je dodala

"Ljubše mi je tako. Prosim vas, pustite me ravnati, kakor je moja volja!"

V zadnjem času se je bila nenavadno osamsvojnja. Svoje posle je u pravljala sama s pomočjo Osmiinovo, in v njenem vedenju je bilo nekaj, kar je celo roditelja navdajalo s spoštovanjem pred njeno jasno in trdno voljo. Zato si je nista upala dalje nadlegovati.

Bližajoči se odlični trenotek jo je nahajal v polni posesti njenih zmoglosti. Gospa d'Avron je celo dopoldne zaman pričakovala mamine omedlevice ali vsaj krčevitega joka, ki se ji je zdel na tem mestu dolžnost, in ko so bili konji že napreženi in je prišla Simone iz svoje sobe, so bila njena lica jedva bolj rdeča in njene oči nekoliko svetlejšje nego po navadi.

"Kako si lepa!" je vzklilnil Georges, ki je prišel po stopnični ograji na dvorišče, da se od bliže zastrni nad kratotami sestrine obleke.

Nosila je priprosto črno obleko iz lauke svile in velik slannik s peresi; tuda ta obleka in ta slannik sta bila tista, ki sta ji najlepše pristojala.

Simona, ki je stala na zadnji stopnici, se je vprašala:

"Ali je dobro take?"

"Jenkm ti," je zatrdil Georges z obrazom poznavalec.

Na-mehnila se je in ga poljubila, kakor da ji je ta las-kavost v veliko veselje.

"Kam pa greš?" jo je vprašal radovedno.

Ozrla se je, če ni nikogar, ki bi jo utegnil slišati, in dejala je čisto tiho:

"Georges, svojega moža grem obiskat. . ."

Georges je bil tako osupel da bi bil kmalu izpustil ograjo. Ko je zopet našel ravnotežje, je Simone že drdrala v Osmiinovo spremstvu proti justični palači.

Njen edini odgovor na vse materino dogovarjanje je bil:

"Molite zame, mama!"

In nemara je molila tudi ona sama, zakaj v kočiji je ostala tako molčeca in zatopljena v zbrano premišljevanje, da si jo je Osmiin bal motiti. Prišla sta na cilj in stari odvetnik je spremlil Simone skozi ogromno dvorano.

Bila je ura obravnave. Skupine ljudi so hodile semintja, nekateri svobodnega in važnega lica, namreč tisti, ki se po svojem pokliu bavijo z zadevami drugih, nekateri pa z obrazi potrlih in preplašenih tučev v teh prostorih gorja, privabljenih od svojih lastnih opravkov.

Tu in tam se je razdelila množica pred odvetnikom ali zagovornikom v grot-sknoveličastem talarju. Vsi so govorili, razvneli se in prepirali; tu so kipele, šumeli in škropili svojo peno kvas človeških strasti, dočim je veliki Berryer s svojimi belomramornimi tovariši mlolel iznad te množice, dvigajoč se na svojem pedestalu, miren, zadovoljen, inpozantan in vzvišen nad splešno umazanost.

Prekoračila sta bila dvorano in Osmiin, ki je poznal ta kraj je vodil Simone po manj znanih hodnikih. Hrup besedi se je oddaljeval in izpreminjal v nejasno, mogočao mrmranje. Zadržala se je samota, le tuintam za hip skaljena po srečava-jočih ju postavah slug z verižicami, pisčev z mapami pod pazduho in strank, ki so blodile po tem labirintu. Za bagatel-nim oddelkom odprtim vsakomur, so sledili manjši pravosodni protori, skrita zatikja in oddaljena skrivališča, kjer zore velike odločbe, kjer so skrivajo veliki zločini in pripravljajo velike muke, in ta molk, ki ga je molčalo toliko tožba, in ta skrivnost, v katero se je zagrinjalo toliko bolečin, je težko legal na Simone, ni pa magel omajati njenega poguma.

"Dospela sva in zai se mi, da sva prva," je dejal Osmiin, ko ji je pokazal vrata na koncu hodnika. "Zdaj je napočil trenotek, ko pokažete, da ste še vedno mala Bretonka."

Nasmehnila se mu v slovo in hrabro stopila za slugo, si jo je imeč peljati pred predsednika.

Kakor vse uradne pisarne, je bila tudi pisarna predse-dnika resnobna in korektna sobana, opremljena s knjižno oma-ro — znamenjem rčenosti, pisalno mizo — znamenjem važ-nosti, in z naslenjati: za stranke — znamenjem dvorljivosti.

Ker ura še ni bila tri, gospoča predsednika še ni bilo v uradu; prišel pa je malodane takoj. Bil je obilen mož rdeče-ga obraza in sangvinične narave, torej vesel in dobrodušen. Kot samiec je gojil de zakona globoko spoštovanje, in kot urad-nik popolno zaupanje v svojo zgovornost.

[Nadaljevanje prihodnjij]